

ALO-2 spółka doradztwa podatkowego

Kobylniki, ul. Szamotulska 26

www.alo2.eu, tel. +48618482602

**Ministerstwo Zdrowia
Sz. P.
Maciej Miłkowski
ul. Miodowa 15
00-916 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,

Działając jako zespół doradców podatkowych, w związku ze zmianami w obliczaniu składek zdrowotnych, wprowadzonymi od 1 stycznia 2022 r., jak również licznymi wątpliwościami interpretacyjnymi, które powstawały zarówno w trakcie 2022 r., jak i w 2023 r., w tym w szczególności w zakresie rocznego obliczenia składek zdrowotnych, niniejszym:

1. Przedstawiamy postulaty w zakresie zmian przepisów, które pozwolą, przynajmniej częściowo, wyeliminować, bądź ograniczyć wątpliwości interpretacyjne i umożliwią obliczenie składek zdrowotnych w prawidłowy sposób.
2. Wnosimy o przeprowadzenie konsultacji społecznych w zakresie wzoru wniosku o zwrot nadpłaconych składek zdrowotnych oraz w zakresie zmian przepisów dotyczących składek zdrowotnych.
3. Przedstawiamy wybrane problemy praktyczne wynikające z nowych przepisów oraz wnosimy o zajęcie stanowiska w tym przedmiocie.

Niniejsze pismo stanowi wynik naszej analizy przepisów oraz jest zbiorem problemów i wątpliwości, które były nam zgłaszane przez naszych klientów i uczestników szkoleń, a które również pojawiają się w ramach naszej bieżącej pracy przy dokonywaniu rozliczeń naszych klientów.

Ufamy, że nasze uwagi zostaną przez Państwa uwzględnione i deklarujemy jednocześnie gotowość do dalszej współpracy w ramach wypracowania wspólnego stanowiska odnośnie treści nowych

przepisów.

I. POSTULATY ZMIAN PRZEPISÓW

Zwracamy się z prośbą o rozpatrzenie następujących propozycji zmian legislacyjnych:

A. Postulujemy przywrócenie tzw. klonowania deklaracji, czyli zwolnienie z obowiązku wysyłania deklaracji do ZUS-u, jeśli:

- 1) brak innych ubezpieczonych poza przedsiębiorcą lub osobą współpracującą,
- 2) wybrano uproszczoną formę opłacania składek na podstawie przychodów roku poprzedniego lub deklaracja jest składana przez ubezpieczonych, o których mowa w art. 81 ust. 2z albo 2za,
- 3) brak zmian w składce społecznej, zdrowotnej i FP w stosunku do poprzedniego miesiąca.

→ Zmiana ta zmniejszy obciążenia administracyjne, bez jednoczesnego wpływu na wysokość należności publicznoprawnych.

B. Postulujemy zmianę zasad liczenia podstawy składki zdrowotnej dla podatników na zasadach ogólnych PIT (zmiana art. 81 ust. 2 i 2c), czyli przyjęcie zasad liczenia należnej składki według poniższego schematu:

- 1) suma przychodów narastająco – suma kosztów narastająco → podstawa,
- 2) podstawa x składka właściwa dla wybranej formy opodatkowania,
czyli 9%/4,9% → składka_narastająco
- 3) składka_narastająco – składka za poprzednie miesiące roku składkowego,
ale nie niższa niż składka minimalna.

→ Zmiana ta zmierza do uproszczenia zasad obliczania podstawy składki zdrowotnej, bez jednoczesnego negatywnego wpływu na dochody budżetu państwa.

C. Postulujemy wprowadzenie tzw. objaśnień składkowych na wzór objaśnień podatkowych uregulowanych w art. 14a par. 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej. Impulsem do postulatu są zmienne i rozbieżne stanowiska ZUS i MZ odnośnie zasad rozliczania sprzedaży środków trwałych (punkt III.F) oraz dodatniej inwentury za rok 2022 (punkt III.G).

Objaśnienia powinny dotyczyć m.in. zasad ustalania wysokości podstawy składki zdrowotnej przy sprzedaży środków trwałych, zasad uwzględniania przy ustalaniu podstawy składki zdrowotnej strat z lat poprzednich oraz strat przy sprzedaży środków trwałych, czy też zasad ustalania składek zdrowotnych przy zmianie formy opodatkowania.

→ Wprowadzenie objaśnień składkowych ma na celu zapewnienie jednolitej interpretacji przepisów, co będzie skutkowało mniejszą liczbą nieprawidłowości przy obliczaniu składek zdrowotnych, a w konsekwencji może przełożyć się na zwiększenie dochodów budżetowych.

D. Postulujemy wprowadzenie mechanizmu waloryzacji progów dla firm na ryczałcie, od których zależy wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne, czyli mechanizm zbliżony do regulacji zawartych w art. 30c ust. 2b ustawy o pdof.

- Zmiana ta ma na celu urealnienie wartości progów na ryczałcie w stosunku do zmiany siły nabywczej pieniądza w czasie.

E. Postulujemy wprowadzenie możliwości reprezentowania klientów przez doradców podatkowych w roli pełnomocników profesjonalnych przed ZUS oraz sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w zakresie składek przedsiębiorców jako płatników i ubezpieczonych.

- Zmiana ta ma na celu zapewnienie obywatelom właściwej ochrony i reprezentacji ich interesów. Doradcy podatkowi bardzo często są tymi reprezentantami zawodów zaufania publicznego, którzy mają największą wiedzę i doświadczenie w zakresie obciążeń publicznoprawnych, w tym składek zdrowotnych, a więc umożliwienie im reprezentacji klientów jest działaniem naturalnym i pożądanym z perspektywy praw ubezpieczonych.

F. Postulujemy uregulowanie zasad opłacania składki zdrowotnej:

- 1) w przypadku zmiany formy opodatkowania w kolejnym roku podatkowym do 20 lutego dokonanej na podstawie art. 9a ustawy o pdof i art. 9 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym,
- 2) zmiany formy opodatkowania w kolejnym roku podatkowym po 20 lutym dokonanej na podstawie art. 9a ustawy o pdof i art. 9 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym

i zniesienie obowiązku uregulowania odsetek. Postulujemy przyjęcie zasady, że zmiana taka nie wpłynie na miesięczną wysokość składek należnych za miesiące przed zmianą, a ewentualna różnica zostanie ujęta w rocznym rozliczeniu składkowym.

- Zmiana ta z jednej strony pozwoli na przyjęcie jasnych i precyzyjnych zasad związanych z ustaleniem wysokości składek zdrowotnych przy zmianie formy opodatkowania, a z drugiej strony spowoduje uproszczenie rozliczeń i zmniejszenie liczby potencjalnych błędów w obliczaniu składek zdrowotnych.

G. Postulujemy zmianę przepisów dla sytuacji, w której ubezpieczony przedsiębiorca jest zobowiązany zmienić formę opodatkowania dla konkretnej firmy w danym miesiącu kalendarzowym zgodnie z art. 8 ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym (czyli jedna składka za jeden miesiąc prowadzenia JDG w różnych formach opodatkowania), by przedsiębiorca płacił maksymalnie 12 składek w przypadku prowadzenia działalności przez pełen rok kalendarzowy.

- Zmiana na celu ustalenie jasnych i precyzyjnych zasad związanych z ustaleniem wysokości składki zdrowotnej przy zmianie formy opodatkowania oraz ograniczenie przypadków płacenia składek za większą liczbę miesięcy składkowych.

H. W związku z rozbieżnościami pomiędzy danymi wykazywanymi na drukach PIT-B i PIT-36 albo PIT-36L oraz PIT-28 wynikającymi z:

- okresów niepodlegania przez przedsiębiorcę ubezpieczeniu zdrowotnemu,
- wyłączeniu z obowiązku opłacania składek zdrowotnych,
- sprzedaży środków trwałych oraz innych przychodów, do których mają zastosowanie przepisy art. 36 ust. 1 (Dz. U. 1265),
- pominięcie dodatniej różnicy inwentur dla firm prowadzących podatkową ksiązkę przychodów i rozchodów za rok 2022,

postulujemy opublikowanie wzoru informacji ubezpieczonego (przedsiębiorcy) odnośnie różnicy pomiędzy rocznym rozliczeniem składki a zeznaniem składanym w US.

- ➔ Zmiana ta pozwoli na jasne i precyzyjne określenie różnic pomiędzy podstawą opodatkowania ustalaną na potrzeby podatku dochodowego a podstawą dla obliczenia składki zdrowotnej.

I. Uprozczone składki u przedsiębiorców opodatkowanych ryczałtem ewidencjonowanym.

W 2023 r. przedsiębiorca ma możliwość stosowania uproszczonej metody obliczenia składek miesięcznych. Podstawę każdej składki w roku kalendarzowym ustala się w odniesieniu do przychodów z działalności gospodarczej z 2022 r. Zgodnie z art. 81 ust. 2h ustawy tak ustaloną miesięczną podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczony stosuje przez cały rok kalendarzowy. Przedsiębiorca składa korektę zeznania podatkowego za 2022 r. w czerwcu 2023 r. W wyniku korekty zmienia się podstawa składki zdrowotnej ustalanej w sposób uproszczony w 2023 r. i tym samym możliwe, iż także wysokość składki zdrowotnej. Z art. 81 ust. 2h ustawy wynika, że przedsiębiorca zobowiązany jest skorygować składki naliczone za poprzednie miesiące 2023 r.

Postulujemy wprowadzenie rozwiązania analogicznego jak przy zaliczkach uproszczonych na podatek dochodowy od osób fizycznych, stosowanego przy korektach dochodu z poprzednich lat. Rozwiązania takie pozwalałyby na bieżące ujęcie skutków korekt zeznań i przychodów przyjmowanych do kalkulacji składki uproszczonej. Analogiczny problem wystąpi też w przypadku, gdy korekta zeznania za 2022 r. złożona zostanie przed terminem do złożenia korekty deklaracji miesięcznych za 2023 r. wynikającego z art. 81 ust. 2y ustawy.

- ➔ Zmiana ta ma na celu uproszczenie zasad ustalania wysokości składki zdrowotnej i jej korekty dla podatników opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych. Wyeliminowanie miesięcznych korekt i zastąpienie ich korektą roczną ograniczy ilość składanych korekt, pozwoli na zmniejszenie liczby potencjalnych błędów i jednocześnie nie powinno mieć wpływu na dochody budżetu państwa.

J. Limit zwolnienia z obowiązku opłacania składki zdrowotnej dla firm opodatkowanych ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych (art. 82 ust. 9b ustawy o opiece zdrowotnej) a limit przychodów z działalności nieewidencjonowanej (art. 5 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców)

Postulujemy ujednolicenie wysokości przychodów w ww. przepisach, gdyż:

- 1) w art. 82 ust. 9b jest odwołanie do minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień 01 stycznia (za rok 2023 kwota $\frac{1}{2}$ z 3490 zł),
- 2) w art. 5 ust. 1 Prawo przedsiębiorców jest mowa o minimalnym wynagrodzeniu obowiązującym w konkretnym miesiącu (w okresie 01-06/2023 kwota graniczna to $\frac{1}{2}$ z 3490,00 zł, a w okresie 07-12/2023 kwota graniczna to $\frac{1}{2}$ z 3600,00 zł).

➔ Zmiana ta ma na celu ujednolicenie przepisów. Nie widzimy podstaw ku temu, aby ww. zasady były odmienne dla ryczału i odmienne dla działalności nierejestrowanej. Jednocześnie zmiana ta pozwoli na uproszczenie rozliczeń i wyeliminowanie potencjalnych błędów.

K. W przypadku zmiany formy opodatkowania z ryczału od przychodów ewidencjonowanych lub podatku liniowego na skalę podatkową, składki płacone w kolejnym roku (opodatkowanie skalą) za ostatnie miesiące roku poprzedniego (ryczałt lub liniowy) nie podlegają odliczeniu od dochodu (przychodu) lub zaliczeniu do kosztów podatkowych w tym kolejnym roku. Powoduje to realnie brak możliwości zmniejszenia podstawy opodatkowania w podatku dochodowym, pomimo iż składki te dotyczą okresów, w których podatnik korzystał z formy opodatkowania, która taką możliwość dawała.

Postulujemy wprowadzenie możliwości odliczania składek zdrowotnych od dochodu (przychodu) lub zaliczania ich do kosztów poprzez uwzględnienie ich w rozliczeniu rocznym dotyczącym roku, w którym podatnik był opodatkowany ryczałtem lub podatkiem liniowym.

➔ Zmiana ta ma na celu zapewnienie podatnikom możliwości skorzystania w pełni z przepisów wprowadzonych od dnia 1 lipca 2022 r. w zakresie możliwości częściowego odliczania składek zdrowotnych. Nie widzimy uzasadnienia dla konstrukcji przepisów, która taką możliwość ogranicza.

L. W przypadku podatnika opodatkowanego ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych wysokość składki zdrowotnej jest uzależniona od wysokości przychodów.

Postulujemy wprowadzenie możliwości opłacania wyższej składki zdrowotnej już od pierwszego miesiąca danego roku, jeżeli podatnik ma świadomość, że jego przychody przekroczą wyższe progi (60 000 zł oraz 300 000 zł) z jednoczesnym umożliwieniem odliczania tych wyższych składek od przychodu.

➔ Zmiana ta ma na celu wyeliminowanie konieczności dopłacania składek w kolejnym roku oraz jednocześnie pozwoli na odliczenie od przychodu składek dotyczących danego roku, co może mieć szczególne znaczenie m.in. w przypadku zmiany formy opodatkowania.

II. PUBLICZNE KONSULTACJE SPOŁECZNE

Składamy wniosek o przeprowadzenie konsultacji społecznych w zakresie wzoru wniosku o zwrot zapłaconych składek zdrowotnych, gdyż nasz szczególny niepokój budzi zapis „inne informacje niezbędne do dokonania zwrotu” zawarte w art. 82 ust. 2p ustawy o opiece zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych.

Jednocześnie, postulujemy przeprowadzenie konsultacji społecznych w zakresie gruntownej zmiany przepisów dotyczących składek zdrowotnych, w tym w szczególności w odniesieniu do postulatów zgłoszonych w niniejszym piśmie.

III. PROBLEMY ZE STOSOWANIEM PRZEPISÓW – PYTANIA I WĄTPLIWOŚCI

Przedstawiamy wybrane problemy praktyczne wynikające ze stosowania nowych przepisów oraz jednocześnie wnosimy o zajęcie Państwa stanowiska w zakresie zgłoszonych problemów.

A. Aspekty techniczne składania druków DRA za 04/2023

- 1) Jaki kod tytułu ubezpieczenia należy wykazać w DRA, jeśli firma zawiesiła działalność gospodarczą na kwiecień 2023 r.?
- 2) Jaki kod tytułu ubezpieczenia należy wykazać w DRA, jeśli firma została zlikwidowana przed terminem rozliczenia rocznej składki zdrowotnej?
- 3) Jaki kod tytułu ubezpieczenia należy wykazać w DRA, jeśli za kwiecień 2023 r. ubezpieczony nie podlega obowiązkowi opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne (np. podlega pod zagraniczne ustawodawstwo), a był obowiązany składać miesięczne deklaracje rozliczeniowe w roku kalendarzowym albo składkowym?
- 4) Czy przedsiębiorcy, którzy wznowili działalność gospodarczą w kolejnym roku składkowym/kalendarzowym, a w poprzednim mieli ją zawieszoną, w deklaracji za kwiecień wykazują tylko bieżące dane odnośnie składek i nie wypełniają bloku rocznego rozliczenia składek?
- 5) Czy przedsiębiorcy wyłączeni przez cały rok składkowy i kalendarzowy z obowiązku opłacania składki zdrowotnej na podstawie art. 82 ust. 8-9b mają obowiązek złożyć roczną deklarację?
- 6) Jaką podstawę (za jaki miesiąc) należy wykazać w przypadku wyłączenia z obowiązku opłacania składki dla firm na zasadach ogólnych na poniższym przykładzie:

- dochód za styczeń 2023 kwota 8 tys., dochód za luty 2023 kwota 300 zł (przychód 600 zł),
- przychód w lutym 2023 < ½ minimalnej emerytury i emeryt, którego świadczenie nie przekracza minimalnego wynagrodzenia,
- DRA za 02/2023 – podstawa za styczeń 2023 w wysokości 8 tys., składka 0,00 zł,
- DRA za 03/2023 – podstawa za styczeń 2023 w wysokości 8 tys. (bo wyłączenie z obowiązku za 02/2023) czy dochód 0,00 zł i składka minimalna z dopłatą w zeznaniu rocznym?

B. Mechanizmy wspomagające ubezpieczonych w prawidłowym wypełnianiu DRA/RCA

Udostępniony na stronach ZUS kalkulator to bardziej pomocnicze narzędzie do ustalania wysokości ewentualnej nadpłaty niż narzędzie pomocnicze do poprawnego wypełnienia bloku XII druku DRA czy bloku III.F druku RCA. Postulujemy wprowadzenie (albo wskazanie, jeśli takowe formuły istnieją) mechanizmów wspierających przedsiębiorcę przy wypełnianiu danych liczbowych dla celów rozliczenia rocznej składki zdrowotnej funkcjonujących podobnie jak obecnie istniejący mechanizm przy wypełnianiu miesięcznych deklaracji rozliczeniowych.

Czy formuły wspierające w wyliczaniu rocznej podstawy będą:

- oparte o przesłane miesięczne deklaracje rozliczeniowe,
- oparte na okresach zawieszenia wykazanych w KRS czy CEIDG,
- porównywane z danymi z KRUS?

C. Wysokość składki za styczeń 2022 dla przedsiębiorców, którzy zmieniają z datą wsteczną formę opodatkowania z ryczału na skalę, gdyż stanowisko Departamentu Lecznictwa MZ z 20 lutego 2023 r., nr DL.704.1.2023.MM jest niejednoznaczne:

„Oznacza to, że w przypadku zmiany formy opodatkowania wstecz za 2022 r. zastosowanie będzie mieć również art. 36 ust. 3 ustawy z 9.06.2022 r. stanowiący, że miesięczne składki mają być rozliczone na zasadach sprzed zmiany formy, co oznacza, że **składka za styczeń 2022 r. nie będzie podlegała korekcie i będzie rozliczana jak dla formy opodatkowania ryczałtowego z podstawą wymiaru odpowiadającej procentowi przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.**”

Które dane są poprawne z poniższej tabeli? Czy należy wziąć pod uwagę przychody za styczeń 2022 przy ustalaniu wysokości? Czy dla wszystkich firm składka będzie w jednej wysokości, czyli 335,94 zł, ponieważ przedsiębiorca nie będzie miał przychodów opodatkowanych ryczałem z tej działalności za rok 2022? A może jest to kwota 419,92 zł oparta na art. 79 Dz. U. 2105 z 2021 r.?

Zasady ustalania podstawy	przychody do 60 tys.	przychody >60 tys. do 300 tys.	przychody > 300 tys.
przychody roku poprzedniego	60%*6 221,04 zł→ 335,94 zł	100%*6 221,04 zł→ 559,89 zł	180%*6 221,04 zł→ 1 007,81 zł
przychody roku bieżącego	60%*6 221,04 zł → 335,94 zł	100%*6 221,04 zł → 559,89 zł	180%*6 221,04 zł → 1 007,81 zł

D. Stanowisko ZUS wyrażone w poradniku z 13 stycznia br. „Zasady korygowania składki zdrowotnej wykazanej w dokumentach miesięcznych i w rocznym rozliczeniu”

Ze stanowiska ZUS wynika, że korekta deklaracji rozliczeniowej w części rozliczenia rocznego będzie weryfikowana z jednocześnie złożoną korektą zeznania rocznego w PIT. Sugeruje to założenie, że korekta rozliczenia rocznego składek może być tylko pochodną korekty zeznania rocznego w PIT.

- 1) Jak odzyskać nadpłatę składek, jeśli nie będzie składana korekta zeznania w US, bo np. zwrot wynika jedynie z kosztów związanych wyłącznie ze składką zdrowotną, które zostaną ustalone po złożeniu rozliczenia rocznego składki?
- 2) Czy stanowisko MZ będzie chroniło przedsiębiorcę opodatkowanego ryczałem przed odsetkami, gdy nie zostanie wykazany poprawny przychód w comiesięcznej deklaracji DRA? Czy ma tu zastosowanie art. 23 ust. 1c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej ustawa o sus)?
- 3) Czy stanowisko MZ będzie chroniło przedsiębiorcę opodatkowanego wg zasad ogólnych przed odsetkami, gdy nie zostanie wykazany poprawny dochód w comiesięcznej deklaracji DRA? Czy ma tu zastosowanie art. 23 ust. 1c ustawy o sus?

- 4) Po co korygować dane w deklaracjach miesięcznych przez podatników zryczałtowanego podatku dochodowego w przypadku korekty zeznań za rok poprzedni i „utrzymania” się obrotów w progach (do 60 tys., pomiędzy 60 tys. a 300 tys., powyżej 300 tys.), jeśli nie ma to żadnego znaczenia dla wysokości składki zdrowotnej? Czy nie należałoby zmienić przepisów w tym zakresie?

E. Czy ubezpieczeni będą mieli dostęp do korespondencji pomiędzy:

- 1) US a KAS (art. 82 ust. 2e),
- 2) KAS a ZUS (art. 82 ust. 2f),
- 3) ZUS a KAS w sprawach indywidualnych ubezpieczonego (art. 82 ust. 2h)?

Jeśli tak, to prosimy o informację, w jaki sposób będzie się to odbywało?

F. Podstawa składki zdrowotnej przy sprzedaży środka trwałego:

- 1) art. 35 Dz. U. 807 z 2022
- 2) art. 36 Dz. U. 1265 z 2022
- 3) interpretacja indywidualna z 3 sierpnia 2022 r., sygn. WPI/200000/43/882/2022 (decyzja nr 882/2022) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie jest zaskakująca, tj. strata ze sprzedaży środka trwałego nie obniża dochodu z podstawowej działalności gospodarczej. Dodatkowo interpretacja wydana jest w oparciu o art. 35 ustawy z 09.02.2022 r., a nie w oparciu o art. 36 ustawy z 15.06.2022 r.
- 4) interpretacja indywidualna z ZUS z dnia 8 listopada 2022 r., nr WPI/200000/43/1138/2022, w której wskazano, że „w przypadku sprzedaży środków trwałych, które dla potrzeb podatku PIT były amortyzowane przed 2022 r., przy ustalaniu - dla potrzeb składki zdrowotnej - dochodu z ich odpłatnego zbycia, dochód ten nie będzie powiększony o dokonane przed 2022 rokiem odpisy amortyzacyjne zaliczone do kosztów uzyskania przychodu”
- 5) poradnik ZUS

„STRONA 7 dokumentu ZUS

Przykład 4

W 2022 r. przedsiębiorca sprzedaje samochód ciężarowy, który w pełni zamortyzował do końca 2021 r.

Przychód 100

Wartość początkowa 120

Odpisy amortyzacyjne w KUP 120

Dochód do opodatkowania: 100 minus 120 plus 120 = 100

Gdyby nie zmiana przepisów, przedsiębiorca opłaciłby składkę zdrowotną od 100, dzięki ustawie z 9 lutego 2022 r., dochód dla celów składki zdrowotnej wyniesie 0.

Ważne

Pamiętaj, że dochodem lub stratą z odpłatnego zbycia składników majątku wykorzystywanego na potrzeby działalności gospodarczej jest różnica pomiędzy przychodem z odpłatnego zbycia, a wartością początkową wykazaną w ewidencji środków trwałych powiększona o sumę odpisów amortyzacyjnych dokonanych od tego środka (dla celów składki zdrowotnej nie powiększasz tej różnicy o odpisy dokonane przed 2022 r.). Dochód lub stratę z odpłatnego zbycia składnika majątku trwałego powinieneś uwzględniać w ogólnej kwocie dochodów uzyskiwanych ze swojej podstawowej działalności.”

Prosimy o podjęcie działań zmierzających do ujednolicenia stanowiska ZUS/MZ w tym zakresie.

Uważamy, że należy zaakceptować fakt powstania straty ze sprzedaży środka trwałego, która obniży dochód z działalności gospodarczej będący podstawą składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Po pierwsze wynika to z przepisów, a po drugie z idei sprawiedliwego ustalenia podstawy składki zdrowotnej po reformie z 2022 r., która została wyrażona w art. 36 ust. 1 ustawy zmieniającej (Dz.U. 2022, poz. 1265).

Odnieśmy się do innego przykładu z informatora ZUS:

„W 2022 r. przedsiębiorca sprzedaje samochód ciężarowy, który w pełni zamortyzował do końca 2021 r.

Przychód 100

Wartość początkowa 120

Odpisy amortyzacyjne w KUP 120

Dochód do opodatkowania: 100 minus 120 plus 120 = 100

Gdyby nie zmiana przepisów, przedsiębiorca opłaciłby składkę zdrowotną od 100, dzięki ustawie z 9 lutego 2022 r., dochód dla celów składki zdrowotnej wyniesie 0.”

ZUS pomija dochód z tzw. działalności podstawowej w 2022 r., czyli dochód pozostały poza sprzedażą środka trwałego.

Założmy, że dochód wynosi 300 000 zł. Czy według ZUS-u dochodem składkowym jest 300 000 zł (dochód podstawowy) + 0 zł (dochód ze sprzedaży środka trwałego), czyli 300 000 zł?

Ze sprzedaży środka trwałego podatnik powinien ustalić stratę według wzoru 100 000 zł – 120 000 zł + 0 zł (brak amortyzacji zaliczonej do KUP po 31.12.2021 r.) i wynosi ona 20 000 zł.

Dochód składkowy wynosi 300 000 zł – 20 000 zł = 280 000 zł.

Z art. 36 ust. 1 ustawy zmieniającej (Dz.U. 2022, poz. 1265) wynika, że w przypadku gdy przychód kształtujący dochód składkowy powstaje po 31.12.2021 r., a koszty z nim związane zaliczone były do kosztów przed 1.01.2022 r. i nigdy nie obniżały dochodu składkowego, będą mogły pomniejszyć dochód składkowy w okresie, kiedy to on jest podstawą naliczenia składki w zreformowanym systemie ustalenia składki na ubezpieczenie zdrowotne przedsiębiorcy.

Teza wyrażona w przywołanych interpretacjach ZUS przeczy tej idei i stoi w sprzeczności z duchem nowelizacji wyrażonym w art. 36 ust. 1 ustawy zmieniającej (Dz.U. 2022, poz. 1265).

G. Podstawa składki zdrowotnej przy **dodatniej różnicy inwentur za 2022 r.:**

- 1) Jednoznaczne wskazanie w poradnikach/komunikatach ZUS, iż przepis ten dotyczy wyłącznie firm prowadzących podatkową księgę przychodów i rozchodów (PKPiR) poprzez uzupełnienie treści prezentowanych informacji na stronach ZUS.
- 2) Zajęcie stanowiska odnośnie ostatniego zdania w interpretacji indywidualnej z 12 stycznia 2023 r., sygn. WPI/200000/43/32/2023 (decyzja nr 32/2023) - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Lublinie:

„Jednakże, powstałą różnicę należy uwzględnić przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne na rok 2023 r.”

W związku z innym stanowiskiem MZ zawartym w piśmie z dnia 25.01.2023 r. nr DLU.704.35.2023.AŻ, prosimy o podjęcie działań zmierzających do ujednolicenia stanowiska ZUS i MZ w tym zakresie ze szczególnym uwzględnieniem podstaw składki zdrowotnej za rok składkowy 01.02.2023 r. - 01.01.2024 r.

H. Prosimy o zajęcie stanowiska odnośnie zasad rozliczenia rocznej składki zdrowotnej przez firmy w spadku lub spadkobierców za zmarłą osobę, gdyż przypadek ten nie jest uregulowany w przepisach.

W jednym z poradników z ZUS wskazano, iż ten obowiązek będzie ciążył na ZUS. Z konstrukcji wzorców druków zeznań, nie jest możliwe ustalenie podstawy składki zdrowotnej za okres prowadzenia działalności przez zmarłego przedsiębiorcę bez aktywnego udziału spadkobierców.

I. Prosimy o zajęcie stanowiska odnośnie wysokości minimalnej podstawy składki zdrowotnej dla następującego przypadku:

- 1) opodatkowanie podatkiem liniowym w roku podatkowym,
- 2) zmiana formy opodatkowania w kolejnym roku podatkowym,

gdzie ww. wartość należy ustalić zgodnie z art. 79a ust. 1 pkt 2. Brzmienie tego przepisu wskazuje na liczbę miesięcy roku składkowego, a nie kalendarzowego. Ponieważ jest to przepis szczególny do art. 81 ust. 2b, to tacy ubezpieczeni na podatku liniowym mają niższą minimalną roczną podstawę składki zdrowotnej (liczoną maksymalnie za 11 miesięcy) od ubezpieczonych opodatkowanych według skali podatkowej.

J. DRA/RCA – rozliczenie roczne

Odniesiemy się do cz. XII ZUS DRA (uwagi te odpowiednio dotyczą cz. III.F ZUS RCA).

Treść formularza wskazuje, że należy w nim wskazać sumę miesięcznych należnych składek wynikającą ze złożonych dokumentów za rok, którego dotyczy roczne rozliczenie. Wskazuje na to opis do pozycji:

poz. 09 (skala podatkowa),
poz. 16 (podatek liniowy),

poz. 23 (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych).

Poz. 01 nosi tytuł „Rozliczenie składki zdrowotnej za rok” i można w niej wpisać tylko proste określenie roku kalendarzowego.

Rozumiemy jednak, że przypadku przedsiębiorców opodatkowanych na zasadach ogólnych w poz. 09 i 16 wpisać należy składki wykazane w deklaracjach rozliczeniowych za miesiące roku składkowego.

Uważamy jednak, że formularz powinien być precyzyjny i nie wprowadzać w błąd w opisie do tych pozycji (formularz wskazuje, że rozliczenie dotyczy roku kalendarzowego np. 2022 r.).

W poz. 09, 16 i 23 mowa o składkach należnych wynikających ze złożonych dokumentów.

Zgodnie z formularzem DRA kwota dopłaty albo składek do zwrotu jest różnicą między składką roczną a sumą składek wykazanych w poz. 09, 16 i 23, czyli sumą składek należnych za poszczególne miesiące.

Komentarz nr 14 do pozycji „kwota do dopłaty” brzmi „wypełnij jeśli składka roczna jest większa od sumy miesięcznych należnych składek wynikających ze złożonych dokumentów za rok, którego dotyczy roczne rozliczenie”.

Art. 81 ust. 2i ustawy stanowi: „W przypadku gdy suma wpłaconych za poszczególne miesiące roku składkowego albo roku kalendarzowego składek na ubezpieczenie zdrowotne przez ubezpieczonego, o którym mowa w ust. 2 lub 2e, jest wyższa od rocznej składki na ubezpieczenie zdrowotne ustalonej od rocznej podstawy, określonej w ust. 2 albo 2b, lub w ust. 2e, ubezpieczonemu przysługuje zwrot kwoty stanowiącej różnicę między sumą wpłaconych za poszczególne miesiące roku składkowego albo roku kalendarzowego składek na ubezpieczenie zdrowotne a roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne ustaloną od rocznej podstawy, określonej w ust. 2 albo 2b, lub w ust. 2e.”

Komentarz nr 15 do pozycji „Kwota do zwrotu”: „Wypełnij, jeśli składka roczna jest mniejsza do sumy miesięcznych należnych składek wynikających ze złożonych dokumentów za rok, którego dotyczy roczne rozliczenie”.

Art. 81 ust. 2j ustawy stanowi: „Ubezpieczony, o którym mowa w ust. 2 lub 2e, wpłaca kwotę stanowiącą różnicę między roczną składką na ubezpieczenie zdrowotne ustaloną od rocznej podstawy, określonej w ust. 2 albo 2e, a sumą składek na ubezpieczenie zdrowotne wynikającą ze złożonych dokumentów za poszczególne miesiące roku składkowego albo roku kalendarzowego.”

Komentarz nr 15 jest więc zgodny z treścią ustawy.

Prosimy o zajęcie stanowiska w sprawie poniższych wątpliwości:

1. Czy w związku z powyższym w poz. 09, 16 i 23 ZUS DRA należy wykazać składki należne, niezależnie od tego, czy zostały w tej kwocie zapłacone?
2. Jeżeli w poz. 09, 16 i 23 ZUS DRA należy wskazać składki należne, a będą one inne niż zapłacone, kwota do zwrotu będzie wynikać z ZUS DRA, czy z wniosku przygotowanego przez ZUS, gdzie składka roczna zostanie porównana, zgodnie z ustawą, ze składkami zapłaconymi za rok składkowy (zasady ogólne) albo rok kalendarzowy (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych)?

3. Czy kwotą do dopłaty będzie różnica między składkami należnymi a składką roczną, czy składkami zapłaconymi a składką roczną?

Pytanie to dotyczy interpretacji nie tylko samego formularza ZUS DRA, ale również przepisów ustawy. Art. 81 ust. 2j odnosi się do składek wynikających ze złożonych dokumentów za poszczególne miesiące roku, a w dokumentach tych przedsiębiorca wykazuje składki należne.

Przykład rozliczenia składek na 2022 r.: składka roczna 50 000 zł, suma składek należnych za poszczególne miesiące roku 40 000 zł, suma składek zapłaconych za poszczególne miesiące roku 30 000 zł.

- Czy z ZUS DRA należy wykazać kwotę do dopłaty 10 000 zł, a w terminie do 22 maja 2023 r. wpłacić dopłatę w kwocie 20 000 zł?

Jednocześnie w rozliczeniu rocznym składek za 2022 r. wykazano kwotę do zwrotu na 5 000 zł (z innej formy opodatkowania).

Z komentarza nr 16 wynika, że w przypadku różnych form opodatkowania w polu łączna kwota dopłaty (poz. 26) albo zwrotu (poz. 27) wpisuje się ustaloną dla nich różnicę kwot dopłat i zwrotu. Czy w naszym przykładzie w poz. 26 należy wpisać kwotę 5 000 zł (10 000 zł – 5 000 zł) i wpłacić tylko różnicę 15 000 zł (20 000 zł – 5 000 zł) w terminie do 22 maja 2023 r.?

Jeżeli kwota do zwrotu wynikająca z rozliczenia rocznego będzie wyższa od kwoty do dopłaty, wówczas przedsiębiorca wykazuje tylko różnicę w poz. 27 i nie wpłaca dopłaty do 22 maja 2023 r., a we wniosku o zwrot składek przygotowanym przez ZUS wykazana będzie wyłącznie nadwyżka kwoty do zwrotu nad kwotą do dopłaty?

Prosimy o wskazanie poprawnego modelu postępowania i wypełniania ZUS DRA/RCA w części rozliczenia rocznego w zakresie zgłoszonych wątpliwości tym bardziej, iż udostępniony przez ZUS kalkulator wskazuje wyłącznie na aspekt finansowy rozliczeń.

* * *

Przedstawiając niniejsze pismo oraz prezentując poszczególne postulaty i uwagi z nimi związane, pragniemy zająć istotny głos w dyskusji na temat zasad obliczania składek zdrowotnych według przepisów obowiązujących od 1 stycznia 2022 r.

Wyrażamy wolę współpracy w zakresie merytorycznego i obiektywnego przeanalizowania możliwych rozwiązań.

Ufamy, że nasze uwagi i spostrzeżenia będą pomocne i znajdą zainteresowanie wśród przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia, jak również będą podstawą do wprowadzenia odpowiednich zmian legislacyjnych.

Uprzejmie prosimy o ustosunkowanie się do naszych postulatów i odpowiedź na przedstawione kwestie w najszybszym możliwym terminie, tak aby umożliwić prawidłowe rozliczenie składek zdrowotnych za 2022 r. do 22 maja 2023 r.

Z poważaniem,

Jacek Leśniewski
prezes Alo-2 sp. z o.o. spółka doradztwa podatkowego
doradca podatkowy (nr wpisu 07464)

Izabela Leśniewska
doradca podatkowy w Alo-2 sp. z o.o. spółka doradztwa podatkowego
doradca podatkowy (nr wpisu 07463)

Anna Kędzierska-Adamczyk
doradca podatkowy (nr wpisu 07798)

Izabela Sadowska
doradca podatkowy (nr wpisu 09939)

Katarzyna Tomala
doradca podatkowy (nr wpisu 09887)

Michał Wilk
doradca podatkowy (nr wpisu 11831)

Marcin Zarzycki
doradca podatkowy (nr wpisu 12223)